

וקראת לשבת עיונג

אלון תרני בפאכע באגדע וביסולע פלאנץ

גליון מס' 529

אחרי מות קדושים

ח' באייר התש"פ

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: shlomi1122@gmail.com

לע"נ שרה בת מונבאר אורה ע"ה | לע"נ יוסף בן מרסל ז"ל | לע"נ המדוכא ביסורים ר' שמעון חי בן רחל רשל ע"ה

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

כאשר ישא האומן את היונק

היה זה להיות מרן דיין בבית הדין "האזורי" בשנות הארבעים לחייו, הגיעה לפני דיני בית הדין בעייה סבוכה בבת ישראל שגפל ספק בכשרותה לבוא בקהל, בוא בעת שהיא עומדת בעוד ימים מספר להינשא עם חתן מופלג וירא שמים. הדיינים טרחו ויגעו למצוא לה היתר אך העלו חרס בידם. בשמוע רבנו כן הדבר נגע ללבנו, מהיותו אוהבן של ישראל בכל נפשו ובכל מאודו, הרגיש את דמעת העשוקים שאין להם מנחם, חס עליהם כמלאך מלא רחמים ולא נח ולא שקט, ועם תחילת הלילה נכנס לספרייתו והסתגר בה כשהוא מדיר שינה מעיניו, והחל מעיין בספרי הפוסקים לאורכם ולרוחבם, כדי למצוא היתר לעלוהו ז', כך כל הלילה לא נתן רבנו שינה לעיניו. ואכן מן השמים ראו בצערו, וסייעו למצוא מקום להתירה, על פי מה שכתב בשו"ת "נדיב לב" שחיברו אחד מגדולי הפוסקים.

עם בוקר, לקח רבנו עמו את הספר לבית הדין להראותו לחבריו הדיינים, שעל פי דברי הרב נדיב לב, אפשר להתירה מכבלי העיגון. בראות הדיינים את הדברים, הסכימו כולם פה אחד, והיו מלאי התפעלות מדבריו, באומרם שספר זה נדיר מאוד ומעולם לא ידעו ולא שמעו ממנו.

על כך, ניתן להמליץ על מרן את אשר העידה התורה על משה רבנו רעיא מהימנא: "כאשר ישא האומן את היונק".

"אני נכנס כמה דקות!"

עת אשר הגיע מרן עם אשתו הרבנית ע"ה בפעם הראשונה אל מעונו של הרה"ק רבי מרדכי שרעבי זצ"ל. אמר לה רבנו לרבנית: "אני נכנס לכמה דקות לביקור בחדרו של הרב שרעבי, הכנסי נא בינתיים אצל הרבנית שרעבי". והנה, נכנס רבנו לחדרו של הרב שרעבי ונתעכב שם כשעתיים תמימות.

לאחר שעתיים כשיצא רבנו, שאלה אותו הרבנית: "כבודו אמר שנכנס לביקור כמה דקות וכבר עברו כשעתיים?"

אמר לה רבינו: "כל כך התפעלתי מגדלותו בתורה ולא יכלתי להפסיק, נמשכנו בדיבור במצוות 'ודברת בם', דברנו על הלכות קריאת שמע בפשט, רמז, דרש וסוד, ובכל הרב שרעבי בקי בצורה מפליאה ביותר".

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

לרסן את הביקורת!

ספינה שייטה במרחבי הים, עברה לא הרחק מאי שומם, ולפתע הבחין הצופה חד העין בסדין לבן המתנפנף שם במרץ. קירב את המשקפת לעיניו, ונדהם: ראה אדם עבדקן מנפנף בתזזית טלית מצוייצת... היפנה את תשומת לבו של הקברניט, והספינה שינתה נתיב. עגנה לחוף האי, והאיש קידם פניה במבול של תודות. התברר, שהוא ניצול אחד מספינה שטבעה לפני שנים רבות. במו ידיו יצר לעצמו מושבה בת איש אחד.

ערך לנוסעי הספינה סיוור בממלכתו, בטרם יעזבנה. הנה, כאן הביקתה למגורים וכאן מחסן העצים. כאן דיר העיזים וכאן לול התרנגולים, כאן גן הירק וכאן בית הכנסת האחד. ושם, רואים אתם, בית הכנסת השני...

"שני בית הכנסת?" תמהו. "לשם מה צריך יהודי בודד שני בתי כנסת?" "מה השאלה", ענה בחום.

"אחד, זה שאני מתפלל בו. והשני, בו לא תדרוך כף רגלי בשום פנים ואופן!"

מדוע? כי אני ספרדי והוא אשכנזי, אני חסיד והוא ליטאי, אני חובש כיפה כזו ושם חובשים אחרת. ובכלל, משום ששם עזבתי בטריקת דלת, שם לא נתנו לי "מפטיר", שם מתפלל השכן מלמעלה, זו שאשתו ניקתה את החלונות מעל לכביסתה של אשתי. ובגלל שאני מתפלל בשעה זו ושם באחרת, אני מתפלל במהירות ושם זוחלים או להיפך. חסרות סיבות? הן אלמלא שנאת החינם היה בית המקדש נבנה משכבר!

יש כאן רק נקודה אחת, אותה ששכחנו לציין: לא כל המריבות קטנוניות. הרוב, נכון. אבל הריב שלי מוצדק, ואני מוכן להוכיח זאת לכל מי שיש לו פנאי. לספר לו מהתחלה, לא שכחתי דבר, ולא אשמיט אף פרט. אז בלי הכללות, בבקשה. במקרה שלי, אין מחילה...

מוכר? ובכן, מה דעת ההלכה?

ננסח את הדברים כך: בהנחה שהאדם משיכנע בצדקתו, ומשוכנע שהשני טועה ושוגה, ואפילו מזיק ורע, יתר על כן: פוגע ומסוכן! האם מותר להשתלח בו, להוקיעו, לשונאו?

מרן ה"בית יוסף" זצ"ל, כתב דברים נחרצים בנידון זה בפרשתינו, בהתייחסו לשני פסוקים: "לא תלין פעולת שכיר... ולא תקלל", "לא תעמוד על דם רעך, ולא תשנא את אחיך בלבבך". בכל אחד מצמד הפסוקים המנויים שני דברים, שלכאורה אין ביניהם קשר.

והוא מסביר: "לא תלין פעולת שכיר". אבל גם אם המעביד הלין את שכרו של הפועל, ולא שילמו – על הפועל לתבוע אותו לדין תורה, אבל חלילה לו מלקללו! הוא הדין בפסוק השני: "לא תעמוד על דם רעך", אסור להיות אדיש לחיי הזולת. אבל גם אם מישהו אדיש לחיך, ורוצה להורגך – אסור לך לשונאו!!!

כזו הבלגה התורה תובעת, כזה ריסון ושליטה עצמית! הבה נלמד לנהל את מאבקינו באיפוק ומתוך אהבת ישראל! ביקורת לא צריכה להביא לשנאה, והסתייגות לא צריכה להביא לריחוק!

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"מה רבי חיים אומר על המצב?..."

"האם הוא מעודכן במה שקורה?..."
 "למה הוא לא מרגיע כמו בפעמים קודמות?..."
 – שאלות כאלה נשאל כל מי שקצת קרוב לשולחנו של גדול הדור שליט"א, או שהוא חבר של קרוב. ומהי באמת התשובה?
 סדר היום האמיתי של עם ישראל מוכרע בשולחנם של גדולי הדור. הם יקבעו אם ואיפה ילמדו בני התורה, הם יחליטו אם להישאר בארץ או לצאת, אצלם נקבע היכן ואיפה עושים חתונות כשאין אולמות, מהם שומעים מה עלינו להתחוק וכיצד להתנהג.
 ובהנהגתו של מרן שליט"א, יש לנו בשורות טובות:
 רבי חיים שליט"א רגוע מאוד, ואינו במתח כלל מכל הנעשה סביב. לא משום שהוא לא מודע לנעשה, אלא בגלל שהוא מודע ויודע יותר מכולם – הוא גם רגוע יותר מכולם. הוא עושה בכל רגע את רצון השם. לומד תורה ומקיים את המצוות. כל הפחדים החרדות, המחשבה על העתיד הלא-נודע – לא נוגעים עברו והוא לא מתעניין בהם כלל. וכך הוא כותב לפני למעלה משלושים שנה בספרו 'אורחות ישר', מילים שדומה שנתכבו למצבנו אנו, בעט זהב:
 "יש אנשים שמפחדים תמיד ומתייראים מכל מיני פורעניות, והם כל ימיהם בפחדים ורעדות ודאגות... ויש שמרוב פחדים מתייראים לנסוע למקום אחר... ויש שמתייראים לצאת מביתם... וזו הנהגה מאוד לא טובה. כי הפחד צריך להיות מעבירות. וכל זה בא ממיעוט אמונה, שאם היה מאמין באמונה שלימה שהכל בא מהקב"ה ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה, אם כן מה לו לפחד? אם חס ושלוש נגזר עליו, אין חכמה ואין תבונה לנגד ה', ואם אין נגזר, אין לו מה להתירא. ואנחנו תמיד כל רגע ביד ה', בין בזמן מלחמה ובין בזמן שלום, והרבה דרכים למקום. ואין לפחד רק מהקדוש ברוך הוא שמו יעבור על אחד מהעבירות..."
 "סבא, אתה מפחד מהמצב בעולם?" – שאל בתמימות אחד הנכדים השבוע את מרן שליט"א. הלא מדי יום מאות איש ברחבי העולם נדבקים בנגיף הקורונה, והמצב הולך ומחמיר?..."
 והסבא, הביט בו ברחמנות, בעיניים שכבר גמאו מאות אלפי דפי גמרא, וענה קצרות: "אני מפחד אם מבטלים אותי מהלימוד ולא נותנים ללמוד בשקט..."
 "אבא", שאלה אותו אחד מבנותיו שתחי' השבוע, "חוף מתפילה מה עוד צריך לעשות כדי שהסיפור הזה כבר יהיה מאחורינו?"
 והאבא מרן שליט"א השיב נחרץ: "חוף מתפילה!! לא יכול להיות יותר מתפילה!"
 ויהי רצון שנזכה לעובדו בלבב שלם ולעשות לפניו יתברך נחת רוח כל הימים במנוחת הגוף והנפש.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"דבר אל אהרן אחיך וגו'" (טז, ב).

בנוהג שבעולם, כל מלך יש תחתיו שרים רבים. כל אחד מן השרים ממונה על תפקיד מיוחד, ואין איש מהם מתערב בעבודתו ובסמכותו של רעהו. כמו כן, נבדלים השרים זה מזה בלבושם המיוחד. שרי הצבא מתהדרים במדים מבהיקים ובדרגות נוצצות, שרי המשפט עוטים עליהם גלימת משפט שחורה ומתנופפת, וכדו'. איש איש ותפקידו, איש איש ומדיו המתאימים.
 אולם, בכל ממלכה, מצא שר אחד שאין לו כל תפקיד, ולמרות זאת, מעמדו רם מעל כל שרי המלך. שר זה הוא איש סודו של המלך, והוא הקרוב אליו מכל היועצים והשרים. המלך עצמו מינהו כיועץ מיוחד, ודעתו של יועץ זה חשובה למלך יותר מדעת שאר השרים...
 ועוד הבדל יש בין שר ויועץ זה לשאר השרים, שאר השרים נכנסים אל המלך רק בשעה שנקבעה להם מראש לבוא אל הארמון, וכן עליהם להתייצב במדים המיוחדים להם. אוי לו, לדוגמא, אם יכנס שר הפנים אל המלך כשהוא לבוש במדי צבא...
 לא כן ידיד המלך המשמש כיועץ מיוחד, יכול הוא לבוא אל המלך בכל שעה שיחפוץ ובכל חליפת בגדים שיבחר.
 כן הוא גם הנמשל – אמר המגיד מדובנא – הקדוש ברוך הוא בחר באהרן הכהן שישרת לפניו בתפקיד הנבחר של הכהונה הגדולה. אמנם, תפקיד זה הוא כשל שרי המלך ומשום כך נאמרו בו שני תנאים: "אל יבא בכל עת אל הקדש", וכן "בזאת יבא אהרן אל הקודש וגו' כתנת בד קודש ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו", עליו לבוא אל המלך בבגדים המיוחדים לתפקיד זה!
 לא כן הדבר – סיים המגיד – כאשר מדובר במשה רבינו, שחשיבותו היתה כה רבה עד שהיה כ"בן בית" אצל המלך, מלכו של עולם, והיה יכול לבוא בכל עת ובכל מלבוש!
"לא תעשוק את רעך ולא תגזל" (יט, ג).
 יריד גדול עמד להתקיים בקרבת העיר ברדיצ'ב, אליו עמדו לבוא קונים מכל קצוות הארץ. התכנסו סוחרי ברדיצ'ב וטכסו עצה ביניהם, איך יוכלו להגביר את מכירותיהם. זה אומר בכה וזה אומר בכה.
 כעבור ימים מספר, החל היריד ולהפתעתם הרבה ראו בני העיר את הצדיק רבי לוי יצחק שהוא ממנהר אל עבר היריד.
 מה לרבי וליריד? תמהו כולם. כאשר התקרבו אליו, שמעו אותו ממלמל ושב וממלמל לעצמו: אוי ואבוי! הסוחרים שכחו! אוי ואבוי! הסוחרים שכחו! מה שכחנו? – שאלו הסוחרים המודאגים.
 כאשר נאספתם – אומר רבי לוי יצחק – דנתם על כל אופני המסחר ואין להגביר את הריחוק, אולם בדבר אחר שכחתם לדון! ומהו? תמהו הסוחרים. שכחתם לדון על הזהירות הרבה שיש לנהוג בשעת המסחר, כדי שחלילה וחס, לא תכשלו בעוון החמור של גזל ואונאה!...

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

בכל ילד יש אור

שמעתי מהמשגיח הרה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א סיפור מדהים על ראש

ישיבת טלז, הגאון רבי מרדכי גיפטר זצוק"ל, ומעשה שהיה כך היה: פעם ביקר רבי מרדכי בלוויית אחד מבחירי תלמידיו אצל עשיר גדול, בעל מלטשת יהלומים, שהיה מקורב אליו. בפיו הייתה בקשה מוזרה למדי: "אנא, למד את תלמידי זה את רזי המקצוע". העשיר נדהם. הוא הכיר את רבי מרדכי וידע עד כמה הוא מתנגד ליציאה לעולם המסחר, כל עוד יש אפשרות להיות באוהלה של תורה. במיוחד נדהם כשהגיש רבי מרדכי, שאותו בחור הוא אחד מבחירי תלמידיו... רק מפני כבודו של הרב, לא סירב. החל העשיר לסייר עמם ברחבי המלטשה. הוא הוציא אבן שחורה סטנדרטית, הגישה לבחור ושאלו: "מה אתה רואה באבן זו?".
 "הבחור בחן את האבן, וענה שזו אבן רגילה למדי, ללא שום מעלה מיוחדת...
 "אתה טועה", אמר העשיר, "זוהי אבן יקרה, זהו יהלום שטרם עבר עיבוד וליטוש. אבן זו תעבור ליטוש אחר ליטוש, ינסו אותה לצורה ולגודל המושלמים, עד שיראו את יחידותה ואת יופייה!"
 "כעת למדת כלל בסיסי וראשוני בענף היהלומים: לעולם אל תחליט על שוויה של אבן לפי המראה החיצוני. גם אבן הנראית פשוטה וחסרת ערך, עשויה להפוך ליהלום יקר

אם רק תקבל את הטיפול ואת היחס הנכון", הסביר הגביר ל"תלמידו" החדש. העשיר המשיך בסיוור, ושלב מתוך אחת המגירות אבן בוחקת יפהפיה. "ומה אתה אומר על אבן זו?", שאל את הבחור. "היא נראית אבן מושלמת ממש", ענה הבחור.
 "רואים שאינך מבין ביהלומים", ענה הגביר, "בוא לכאן, הבט על אבן זו דרך הזכוכית המגדלת ותספר לי מה אתה רואה". הבחור הביט, ונדהם לראות על האבן המושלמת כתמים וסדקים רבים. "כעת אלמד אותך כלל נוסף: גם האבן המושלמת ביותר זקוקה עדיין לליטוש, לעיבוד נוסף. גם אם בעין בלתי מזוינת נראה שזהו המקסימום שניתן להגיע אליו, בהסתכלות דרך זכוכית מגדלת תגלה שיש עדיין מה לשפר..."
 כעת החליט היהלומן לשאול את רבי מרדכי: "רבי, הרי ידוע כי מחנך אתה את תלמידיך להמית עצמם באוהלה של תורה, מה פתאום אתה מביא אלי את בחירי תלמידיך, מבקש ממני שאלמד אותך להיות יהלומן, ועוד מתלווה אליו בעצמך???"
 ענהו רבי מרדכי: "אל תדאג, בחור זה הינו מיוחד בכל, הוא לא יגדל ליהלומן, הוא יהיה בעזרת ה' ראש ישיבה גדול. רציתי רק ללמד אותו מספר יסודות בחינוך, רציתי שידע שבכל תלמיד קיים פוטנציאל שלפעמים אינו נראה במבט ראשון, אך בעזרת טיפול נכון ומסור מגלים את היופי. רציתי שידע גם כי אף אצל התלמיד המושלם ביותר יש עדיין מה לשפר".
 סיפור מדהים, בעל מסר פשוט ונוקב: כל אחד מוסוגל להצליח, אם רק נמצא את הדרך ואת הסבלנות ללש ולחנך. לעומת זאת, אין מושג של שלמות, תמיד יש במה להתקדם.